

SEFERE ÇIKMA ÂDÂBÎ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

l'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ فَلْيُودِّعْ إِخْوَانَهُ
فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي دُعَائِهِمُ الْبَرَكَةَ

(كر. والديلمى عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (*İzâ harace ehadüküm ilâ seferin, felyüveddi' ihvânehu, feinna'llâhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!”

[*Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]*

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“–Seyyidü’s-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!”

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“–Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

a. Sefere Giderken Vedâlaşın!

İbn-i Asâkir ve Deylemî, Zeyd ibn-i Erkam RA’dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ فَلْيُودِّعْ إِخْوَانَهُ
فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي دُعَائِهِمُ الْبَرَكَاتِ

(كر. والديلمى عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (İzâ harace ehadüküm ilâ seferin, felyüveddi’ ihvânehû, feinna’llàhe câilün lehû fî duâihimi’l-berekete.)

(İzâ harace ehadüküm ilâ seferin) “Sizden birisi sefere çıkarken, (felyüveddi’ ihvânehû) kardeşlerine veda etsin! (Feinna’llàhe câilün lehû fî duâihimi’l-berekete) Zira Allah-u Teâlâ onların duaları sebebiyle, o kimse için bereket ihsan eder.”

¹ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.299, no:1181: İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVII, s.372; Zeyd ibn-i Erkam RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.702, no:17473; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.83, no:1828.

Bir sefere çıkmayı murad ettiğin vakitte, hangi sefer olursa olsun. Gerek ticaret seferi, gerek sıla seferi, gerek hac seferi... Yola çıktığın vakitte arkadaşlarına veda et! Onlara veda etmeden gizlice çıkma!

Diyorlar ki: İnsanın gideceği yeri herkese söylemesi de doğru değil. Gideceği yeri herkese söyledi miydi, onun hasetçileri de vardır, da onun gitmesine engel olmaya, mani olmaya çalışırlar. Ticaret seferlerinde, başka seferlerde...

Fakat hac seferi tabii herkesin bileceği bir sefer, giderken ihvanına veda et. "Allah'a ısmarladık!" de ve onlardan dua iste! Bu müstehabdır, mendubdur.

"—Senin dinini Allah'a emanet ederim, çocuğunu çocuğunu Allah'a emanet ederim. Senin amellerinin hatimesini de Allah'a emanet ederim!" diye birçok şeyler söyleyebilir.

Onlar da ona dua eder. Karşılıklı dua... Çünkü Cenab-ı Hak bunların duaları sebebiyle o insana bereket ihsan eder.

Bu bereketi biz anlayamayız. Bereketin nasıl bir şey olduğunu, ancak o berekete nâil olan insanlar anlar,.

Meselâ, Tebük Seferi'nde erzak azalmış. Efendimiz SAS Hazretleri yere bir sergi yaymış. Herkesin yanındaki erzakı toplamışlar, o serginin üzerine... Sonra Peygamber SAS Efendimiz, herkese birer parça dağıtmış.

Ebû Hüreyre RA diyor ki:

“—Bana o seferde verilen hurma; Efendimiz dünyadan gitti de hala duruyor. Yiyorum da her gün, bitmiyor.” diyor.

Bereketin mânâsı çok geniştir. Aklın ermeyeceği bir şey yani. Bugün de gözümüzün önünde şahit olduğumuz vakalar vardır. Azıcık bir yemeğe, birçok davetli gelir. Bakarsınız, yemek yetmeyecek, ekmek yetmeyecek zannedersiniz. Yeter de artar bile... o Allah-u Teâlâ'nın koyduğu bereketten olur. Bereket olmazsa, ne kadar çok olsa da gene yetmez.

Mesela Hendek Muharebesi'nde, Cabir RA davet etti SAS Efendimiz'i. Ancak on kişilik bir yemek hazırlamış. Efendimiz de orada çalışan üç yüz kişiyi de aldı geldi oraya. On kişilik yemek nerede, üç yüz kişilik yemek nerede. Hem yenildi, hem arttı, komşulara da verdiler ondan sonra. Bu bereket-i ilahiyenin eseridir. Allah o güzel bereketlerine hepimizi nail etsin...

Onun için, kardeşlerin de birbirlerine dualarından bir bereket hasıl olur. Giderken kolay gider, kolay gelir. Parasız azsa da olsa yeter ona... Birçok şeyler olur.

Şimdi işittim de çok hoşuma gitti mesela: Sultanahmet'ten şu kadar bin kişi, hacıları tekbirlerle uğurlamışlar. Keşke ben de onların içerisinde olaydım diyor insan. İşte İzmit'ten olmuş, Eskişehir'den olmuş falan. Binlerce halk *Allahu ekber* diyerek tekbirlerle uğurlamışlar. İnsanı zorla coştururlar yani.

Askerde de davullar vurulup da, “Allah... Allah... Allah...” denilince insanın içerisine bir coşkunkluk gelir. Öyle bir coşkunkluk geliyor insana... Tayyare’de o olmuyor.

b. Yolculukta Emir Tayin Edilmesi

Ebû Dâvud, Beyhakî, Ebû Ya’lâ ve Ziyâü’l-Makdisî, Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan; İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ

(د.ق.ع.ض. عن أبي سعيد؛ ه. عن أبي هريرة)

RE. 43/2 (*İzâ harace selâsetün fî seferin, felyüemmirû ehadehüm.*)

(*İzâ harace selâsetün fî seferin*) “Üç arkadaş yola çıktı, bir yere gidiyorlar. (*Felyüemmirû ehadehüm*) İçlerinden birisini emir tayin etsinler.

² Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.99, no:8093; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.V, s.257, no:10131; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.V, s.321; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.514, no:7538; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.X, s.239, no:4011; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.511, no:1359; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.187, no:2242; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.V, s.257, no:10129; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.514, no:7539; Beyhakî, *Âdâb*, c.II, s.390, no:648; Ebû Hüreyre RA’dan.

İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.141, no:2541; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.X, s.238, no:4010; Hz. Ömer RA’dan.

Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.V, s.465, no:9307; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.706, no:17499; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.89, no:1841.

Bu da dikkate şayan. Siz üç kişi bir sefere çıktığınız zaman, üçünüzden birini emir yapınız. Hac seferinde muhakkak vardır. Fakat insanlar henüz bu terbiyenin altına girmediği için dayanamazlar, yapamazlar. Ama yapmaları muhakkak lazım. İçimizden hangisi daha bu işe beceriklidir.

“—Efendim, sen bizim emirimiz ol!”

Artık ne masrafa karış, ne yatacağın yere karış, ne kalkacağın yere karış. O nerede yatırırorsa orada yatarsın.

“—Ooo, burası kuru yer, ben burada yatar mıyım?”

Yok, emirin madem burayı seçti, o kuru yerde yatacaksın.

“—Efendim, kaba döşek isterim!”

Kaba döşek istersin, o olmaz. Yemesi de öyle, içmesi de öyle... Emire nasıl itaat borcumuzsa bu üç kişinin arasında da bu tatbik olunacak yani.

Pakistanlılar bu işin ustası... Gelirken, içlerinden birisi emir oluyor. Beş kişi, on kişi neyse; o emire itaat ederek öyle geliyorlar. Şimdi giderken de buradan da adam aldılar yanlarına. Kendi memleketlerine götürecekler. Biz alışmadığımız için öyle şeylere, Haleb'e gidince bizim efendiler dağılmışlar Haleb'i gezmeye.

Akşam demiş ki onlara emir olan:

“—Siz hiç bizden izin almadınız, izin istemediniz, kayboldunuz ortalıktan... Böyle şey mi olur? Sizi kurtlar yer, şeytanlar kapar. Binâen aleyh bizden izin isteyeceksiniz, biz de sizin yanınıza bir usta katacağız, o usta ile beraber gezeceksiniz. Kötü yerlere gidebilirsiniz, bir kötü karşınıza çıkabilir. Bir şeyler olur. Onun için itaat lazım!”

c. Hacca Giden Kimsenin Mükâfâtı

Beyhakî, Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِذَا خَرَجَ الْحَاجُّ مِنْ أَهْلِهِ فَسَارَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ أَوْ
ثَلَاثَ لَيَالٍ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ
أُمُّهُ وَكَانَ سَائِرُ أَيَّامِهِ دَرَجَاتٍ وَمَنْ كَفَّنَ
مَيِّتًا كَسَاهُ اللَّهُ مِنْ ثِيَابِ الْجَنَّةِ وَمَنْ غَسَّلَ
مَيِّتًا خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ وَمَنْ حَثَا عَلَيْهِ
التُّرَابَ فِي قَبْرِهِ كَانَتْ لَهُ كُلُّ قُوَّةٍ
أَثْقَلَ فِي مِيزَانِهِ مِنْ جَبَلٍ مِنَ الْجِبَالِ

(هـب . عن أبي ذر)

RE. 43/3 (*İzâ harace'l-hàccü min ehlihî, fesâra selâsete eyyâmin ev selâse leyâlin, harace min zünûbihî keyevmi veledethü ümmühû; ve kâne sâirü eyyâmihî derecâtin;*

Ve men keffene meyyiten kesâhu'llàhu min siyâbi'l-cenneti; ve men gassele meyyiten, harace min zünûbihî; ve men hasâ aleyhi't-turâbe fî kabrihî, kânet lehû küllü hüvvetin eskâle fî mîzânihî min cebelin mine'l-cebel.)

(*İzâ harace'l-hàccü min ehlihî*) “Hacı çıktı, hacca gidecek, evinden ayrıldı. O zaman tayyare yok, herkes yürüyor. (*Fesâra selâsete eyyâmin ev selâse leyâlin*) Üç gün veya üç gece yol gitti. (*Harace min zünûbihî keyevmi veledethü ümmühû*) Anasının onu doğurduğu gün gibi günahlarından çıkmış olur. Günahı kalmaz üzerinde...” (*Ve kâne sâirü eyyâmihî derecâtin*) Diğer günleri ise derecesinin yükselmesine vesile olur.”

İkincisi: (*Ve men keffene meyyiten, kesâhu'llàhu min siyâbi'l-cenneti*) “Kim ki bir ölüyü kefenlerse, Allah o kimseye Cennet elbiseleri giydirir.”

Birisi öldü, kefeni yok. Birisi kalktı, “Bunun keferinin parasını ben veriyorum, alın!” dedi.

³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.478, no:4114; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.319, no:1262; Ebû Zerri'l-Gifârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.11, no:11825; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.85, no:1833.

Bu adama da Cenab-ı Hak cennet esvabları giydirir. O bir insana yaptığı insanî muamelenin mükafatı olaraktan ona da cennet esvapları giydirilir.

(*Ve men gassele meyyiten, harace min zünûbihî*) “Kim de bir ölüyü yıkarsa, günahlarından çıkmış olur.”

Bir mevtâ ölmüş, herkes kaçıyor bir tarafa, yıkayacak hoca arıyor. Halbuki bunu her müslümanın yapması lazım. Hocanın yapması şart değil bunu. Her müslümanın vazifesidir bir cenaze yıkamak. İnsan kendisi nasıl yıkıyor, öylece yıkayacak. O da günahlarından çıkar. Hacca giden nasıl çıktı günahlarından, bir meyyiti yıkayan da aynı şekilde günahlarından çıkar.

Cenazenin çok büyük kıymeti var. Hiçbir amel, günah-ı kebairi dökülmüyor. Hep dökülen günahlar günah-ı sagâirdir. Bununla beraber, cenazeyi taşıyanın her bir adımına bir günah-ı kebari dökülüyor. Dört tarafından onar adım götürdü mü, kırk tane büyük günahı affoluyor.

(*Ve men hasâ aleyhi't-turâbe fî kabrihî*) Her kim de kabrinde onun üzerine toprak atarsa, (*kânet lehû küllü hüvvetin eşkâle fî mîzânihî min cebelin mine'l-cebel*) attığı toprağın her zerresi, o kimsenin mizanında dağlardan bir dağdan daha ağır olur.”

Gömüldü mevta, üzerine toprak atıyoruz ya, Allah hiçbir iyiliğimizi boşa çıkarmaz yâni. Attığımız her bir zerre toprak, bir dağ gibi bizim terazimize konacak.

ç. Helâdan Çıkarken Okunacak Dua

İbn-i Ebî Şeybe ve Dâra Kutnî, Tâvus Rh.A'ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْخَلَاءِ فَلْيَقُلْ :

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا

يُؤْذِينِي وَأَمْسَكَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُنِي

(ش . قط . عن طاووس مرسل)

RE. 43/4 (*İzâ harace ehadüküm mine'l-halâi, felyekul: El- hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yü'zînî, ve emseke aleyye mâ yenfeunî.*)

(*İzâ harace ehadüküm mine'l-halâi, felyekul*)
“Sizden biri helâdan çıkınca şöyle söylesin: (*El- hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yü'zînî, ve emseke aleyye mâ yenfeunî*)

Bunu başka bir yerde ezberlemişim ben, sonunda (*gufrâneke rabbenâ ve ileyke'l-masîr*) de vardı. Burada yok o... Yani her şey edebe taallûk ediyor. Sizden biriniz def-i hacete girdi, çıkıyor def-i hacetten; çıkarken bu duayı söylesin! Girişte de adab var, çıkışta da adab var. Şimdi burada çıkış adabını söylüyor bize:

⁴ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.2, no:12; Tâvus Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.350, no:26390; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.83, no:1830.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا يُؤْذِينِي
وَأَمْسَكَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُنِي

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yû'zînî*) “Hamd olsun o Allah’a ki, bana ezâ vereni benden giderdi (ve emseke aleyye mâ yenfeunî) ve bana faydalı olanı da benim üzerimde tuttu.”

İshali olan insanlar oluyor, hepsini birden çıkarıyor. Üç beş gün içinde adamın dermanı falan kalmıyor, kesiliyor. Niçin? Faydalı olanlar da kalmadı vücutta...

Şimdi bu kudret Allah Celle ve A'lâ'nın elinde. Fayda olanı koydu; kan oldu, kuvvet oldu vücudumuzda... Fayda vermeyen posa kısmını da rahatça çıkardık. Çıkarmasak, o bir belâ... Hepsini çıkarsak, o da belâ... Ama Allah-u Teâlâ öyle bir nizam koymuş ki, faydalı olan içimizde kalıyor.

Onun için Cenab-ı Hakk’a hamd etmemiz lâzım: “El-hamdü lillâh, hamd o Allah’adır ki, bana eziyet verenleri benden giderdi, bana fayda verenleri bende alıkoydu. Onun için ona hamd ü sena ederim!” diyerek bu hamdi yapmak iyidir.

Girerken de bir duası var ama aklıma gelmedi o şimdi... [Cemaatten birisi hatırlatıyor:⁵]

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

(ش . عن أنس)

(*Allâhümme innî eûzü bike mine'l-hubsi ve'l-habâis*) “Yâ Rabbi, hubstan ve habâisten sana sığınırım.”

Aferin, Allah razı olsun... Girerken de bunu okuyun!

Şimdi orası pis bir yerdir. Pis yere girince, pis yerlerde görmediğimiz mahlûklar var ya, cin dediğimiz; onların gıdaları da o pis yerlerdeki pisliklerdendir. O pis yerlere girilirken de, “Yâ Rabbi, bu habis olan şeylerin şerrinden sana sığınırım!” diye Allah-u Teâlâ'ya sığınarak girmek lâzım.

Arapçasını beceremezse bir insan, “Yâ Rabbi, buradaki fenalıklardan, kötülüklerden, kötü mahlûkların şerrinden sana sığınırım!” dese, o da yeter insana.

Çıkarken de, “Yâ Rabbi, hamd olsun sana ki bana zarar verenleri giderdin, fayda verenleri de alıkoydun!” diyerekten bir hamdi de yapmak lazım! Şükretmek insanların nimetlerini arttırır. Şükürsüzlük de insanlara zararlar getirir. Küfran-ı nimet derler.

Bir kabız olduğu vakitte yahut ishal olduğu vakitte, bilmeli ki şükürünü yapamamıştır da ondan olmuştur. Şükürü yapıldıkça nimet artar, sıhhat düzelir, daima sıhhati yerinde olur. Niçin? Şükürünü yapıyorsun da ondan.

⁵ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.1, no:5; Taberânî, *Dua*, c.I, s.132, no:358; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.45, no:17874; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXIII, s.220, no:36109.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ

(İbrahim: ٧)

(*Lein şekertüm leezîdenneküm*) “Siz eğer şükredici olursanız, nimetlerin Allah’tan olduğunu anlayıp, bilip, Allah’a şükrederseniz, mutlaka ve mutlaka ben o nimetlerimi arttırırım.” (İbrâhim, 14/7) buyuruyor.

Biz doktorlara para veriyoruz, onlar bizim hastalıklarımızı düzeltsinler diye bekliyoruz. Allah’a hamd et, Allah ne güzel düzeltir.

d. Yola Çıkarken Okunacak Dua

Ebû Dâvud, Neseî, Ebû Ya’lâ ve İbn-i Hibbân, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ وَأَرَادَ سَفَرًا فَقَالَ

بِسْمِ اللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ قَالَ

مَلَكٌ كَفَيْتَ وَهُدَيْتَ وَوُقِيتَ فَيَتَنَحَّى

لَهُ الشَّيْطَانُ فَيَقُولُ لَهُ شَيْطَانُ آخِرُ كَيْفَ

لَكَ بِرَجُلٍ قَدْ هُدِيَ وَكُفِيَ وَوُقِيَ

(د. ن. ع. حب. ض. وابن السنن عن أنس)

RE. 43/5 (*İzâ harace'r-raculü min beytihi ve erâde seferen, fekâle: Bi'smi'llâhi hasbiya'llâhi, tevekkeltü ale'llâh; kâle melekün: Küfîte, ve hüdîte, ve vukîte; fetenehhâ lehü's-şeytânü, feyekülü lehü şeytânün: Âhiru keyfe leke bi-racülin kad hüdiye ve küfiye ve vukiye.*)

(*İzâ harace'r-raculü min beytihi ve erâde seferen, fekâle*) “Bir kimse bir sefer murad ederek evinden çıktığı zaman şöyle derse: (*Bi'smi'llâhi hasbiya'llâhi, tevekkeltü ale'llâh*) “*Bismi'llâh, hasbiya'llâh, tevekeltü ale'llâh*” derse, (*kâle melekün*) melek der ki: (*Küfîte*) Bu sana yeterli oldu. (*Ve hüdîte, ve vukîte*) Hidayete nâil oldun ve korundun!”

(*Fetenehhâ lehü's-şeytânü*) “Şeytan ise oradan uzaklaşır, (*feyekülü lehü şeytânün*) ve diğer bir şeytana söyle der: (*Âhiru keyfe leke bi-racülin kad hüdiye ve küfiye ve vukiye*) Hidayete nail olan, kifayete eren ve korunan bir kişiye sen ne yapabilirsin?”

Evden çıkış da bir seferdir. Dükkâna gidecek, işine gidecek, o da evden bir seferdir. Evden çıkarken;

بِسْمِ اللّٰهِ حَسْبِيَ اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ

⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.290, no:4431; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.26, no:9917; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.171, no:403; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.397, no:41537; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.87, no:1837.

(*Bi'smi'llâh, hasbiya'llâh, tevekkeltü ale'llâh*)
[Allah'ın adıyla a çıkıyorum. Allah bana yeter.
Ben Allah'a tevekkül ettim.] derse, melek ona
der ki:

“—Hidayete nâil oldun ve Allah'ın koruması
altındasın! Bu sana kâfi gelir.”

Böyle dua ederek çıkarsa, şeytan ondan
uzaklaşır. Uzaklaşırken diğer şeytana der ki:

“—Nasıl uzaklaşmayacaksın. O Allah-u
Teâlâ'nın inayetine mazhar oldu, korunuyor.
Elbette duramazsın.”

Sabahleyin kapımızdan çıkarken, bir şeytan,
bir melek kapının önünde bekler. İkisinin de
bayrağı vardır. *Bi'smi'llâh* diyerek kapıdan
adımını attın mıydı, şeytan kaçır, melek
bayrağını alır senin üzerine açar; meleklerle
beraber gider gelirsin işine...

Bi'smil'lâh'ı unuttu mu; melek kaçır, şeytan
oturur yerine. Şeytanın bayağı altında gider
gelirsin. Bunlar görünmeyen, bilinmeyen
şeylerdir. Melekleri görüyor musun şimdi?
Görmüyorsun. Ama inanıyoruz.

İşte bunlar, görülmediği halde inanılması lazım
olan şeylerdir.

Onlara kıymet vermemezlik yapmamalı!

e. Birliğı Bozan Kimse

Taberânî, Abdullah ibn-i Umeyr el-Eşcaî RA'dan
rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz
buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا خَرَجَ عَلَيْكُمْ خَارِجٌ وَأَنْتُمْ مَعَ
رَجُلٍ جَمِيعًا يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَا
الْمُسْلِمِينَ وَيُفَرِّقَ جَمْعَهُمْ فَاقْتُلُوهُ

(طب . عن عبد الل بن عمير)

RE. 43/6 (*İzâ harace aleyküm hâricün, ve entüm mea raculîn cemian, yürîdü en yaşukka asa'l-müslimîne, ve yüferrika cem'ahüm; fa'ktülûh.*)

Bir idare altında yaşıyoruz. İyi veya kötü, bir idare var başımızda... Bir münafık çıktı, isyan bayrağını çekti. O isyan bayrağıyla, bu milleti ayırmak bölmek istiyor. O cemiyeti dağıtmak istiyor. Hep beraber onu öldürün, birliği bozmak isteyen insanı yaşatmayın!

f. Evden Çıkarken Okunacak Dua

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنْ بَيْتِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ
لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ

⁷ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.349, no:10433; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.199, no:4867; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XII, s.288, no:3920; İbn-i Abdilber, *el-İstiâb*, c.I, s.293; Abdullah ibn-i Umeyr el-Eşcaî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.56, no:14823; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.89, no:1842.

تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

(طب . عن يزيد بن خصيبة عن أبيه)

RE. 43/7 (*İzâ harace ehadüküm min beytihi, felyekul: Bi'smi'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh, mâ şâa'llâh, tevekkeltü ale'llâh, hasbiya'llâhu ve ni'me'l-vekîl.*)

(*İzâ harace ehadüküm min beytihi, felyekul*)
“Sizden birisi evinden çıktığı zaman şöyle desin:

بِسْمِ اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ

حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

(*Bi'smi'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh, mâ şâa'llâh, tevekkeltü ale'llâh, hasbiya'llâhu ve ni'me'l-vekîl*) [Allah'ın adıyla çıkıyorum. Güç kuvvet Allah'ındır. Allah'ın istediği olur. Allah'a tevekkül ettim. Allah'a dayandım, o ne güzel vekildir.]

Bu da gene ayrı bir dua... Bunlar hep bildiğimiz şeyler... Bunları deyip çıkmak lazım olduğunu, Efendimiz SAS beyan buyurmuşlar.

g. Kardeşini Ziyaret Etmenin Karşılığı

İbn-i Cerîr ve Beyhakî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ إِلَىٰ أَخِيهِ يَعُودُهُ لَمْ يَزَلْ
يَخُوضُ الرَّحْمَةَ حَتَّىٰ إِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ غَمَرَتْهُ

(ابن جرير، هب . عن علي)

RE. 43/8 (*İzâ harace'r-raculü ilâ ahîhi yeùduhû, lem yezel yehùdu'r-rahmete, hattâ izâ celese indehû gamarathü.*)

(*İzâ harace'r-raculü ilâ ahîhi*) Bir kimse bir kardeşinin ziyaretini murad edereken evinden çıkıyor. (*Yeùduhû lem yezel yehùdu'r-rahmete, hattâ izâ celese indehû, gamarathü*) Onu, rahmet-i ilahiye istilâ eder. O ziyarete gitme niyetinde olduğundan dolayı Cenab-ı Hak bunu rahmetine kandırır yani. Ne zamana kadar? Ta onun yanına varıp da oturuncaya kadar. Oturdu mu, (*gamarathü*) baştan aşağıya, her tarafına rahmet iner. Rahmet-i ilahi onu her taraftan ihata eder.

Bir kardeşin ziyaretinin Cenab-ı Hak tarafından verilen mükafatı... Bunlar yabana atılacak bir şey değildir.

h. Kadının Koku Sürünmesi

Neseî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

⁹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.532, no:9174; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.98, no:25163; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.85, no:1834.

إِذَا خَرَجَتِ الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَلْتُغْتَسِلْ
مِنَ الطَّيِّبِ كَمَا تَغْتَسِلُ مِنَ الْجَنَابَةِ

(ن . عن أبي هريرة)

RE. 43/10 (*İzâ haraceti'l-mer'etü ile'l mescidi, feltağtesil mine't-tiybi, kemâ tağtesilü mine'l-cenâbeti.*)

(*İzâ haraceti'l-mer'etü ile'l-mescidi*) “Kadın evden çıkıyor, camiye gidecek. Bugün vaaz var, namaz var, gidelim şu camiye diyor. İster mescid, ister bir toplantı yerine gideceği vakitte, (*feltağtesil mine't-tiybi*) kokularından temizlensin, kokulu elbiseleri varsa yıkasın, üstünde kokular varsa onları da yıkasın! (*Kemâ tağtesil mine'l-cenâbeti.*) Cenabetlikten yıkandığı gibi, mescide gidecek yahut bir kalabalığa gidecek hanım; o kokulardan tamamiyle sıyrılsın, kokusuz bir halde gitsin!”

Hanım öyle güzel kokuyu sürünürse, gayri ihtiyari herkes ona bakar, “Aman, ne güzel kokuyor!” diyerekten. Ona bakarken göz de güzelliğine kayıverirse o da günaha girer. Onun için kadın kendini bunlardan ari kılsın. Başkalarının bakmasına sebep olacak şeylerden kendini korusun demek.

⁹ Neseî, *Sünen*, c.XV, s.372, no:5037; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.430, no:9423; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.415, no:45180; *Câmi'l-Ehâdîs*, c.III, s.91, no:1848.

Altına işaret etmiş, buyrulmuş ki:¹⁰

وَالْمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْطَرَتْ فَمَرَّتْ

بِالْمَجْلِسِ فَهِيَ زَانِيَةٌ

(حم.ت.طب. عن أبي موسى)

(*Ve'l-mer'etü ize'sta'tarat*) “Bir kadın kokulanıyor, (*femerret bi'l-meclisi*) bir meclise uğruyor; (*fehiye zâniyetün*) o kadın zina yapmış gibi günaha girer.” Mânen zina günahı alır.

Onun için nâ-mahreme dikkatle baktığı vakitte, göz zinası; tuttuğu vakitte elini, el zinası; oraya kadar gitmek için yürüyünce, ayak zinası... Niçin? Gayri meşru olan şeyleri görmek, bakmak, tutmak; hepsi zinadan sayılır.

Hele bugün. Allah muhafaza etsin gencini de ihtiyarını da... Gençlik ihtiyarlık burada mevzu-u bahis değil.

Geçen derste neydi? Tarikat deniyor ya, ahlak meselesinde. Tarikat başka bir şey değil, Peygamberin sünnetine sıkı sıkı sarılmak. Peygamberin yolunu sıkı tutmaya, usulüne tarikat diyorlar. Başka bir şey değil.

¹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.469, no:2710; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.418, no:19762.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.384, no:45017; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.350, no:15676.

Onun için erbab-ı tarikatte Nakşibend Hazretleri'nin dördüncü âdâbda diyor ki dervişlerine: Gözünüz ayağınızın ucundan çıkmayacak. Başın önünde, gözün de ayağının ucuna bakacak. Yani etrafı görmeyecek. Niçin? Böyle bakarsan etrafa, gözün her şeyi görür, gönlün elinden gider. O günah ayrı. Bir kere gönül elden gittikten sonra, günahın içine gömülmüşsün demektir. Allah esirgeye...

1. Lânet Etmenin Zararı

Beyhakî, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

إِذَا خَرَجْتَ اللَّعْنَةُ مِنْ فِي صَاحِبِهَا نَظَرَتْ
فَإِنْ وَجَدَتْ مَسْلَكًا فِي الَّذِي وَجَّهَتْ إِلَيْهِ
وَأِلَّا عَادَتْ إِلَى الَّذِي خَرَجَتْ مِنْهُ

(هـب . عن عبد الل)

RE. 43/11 (İzâ haraceti'l-la'netü min fî sahibihâ, nazaret, fein vecedet mesleken fi'llezî vüccihet ileyhi; ve illâ, âdet ile'llezî haracet minhü.)

¹¹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.296, no:5163; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.614, no:8169; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.91, no:1847.

(*İzâ haraceti'l-lâ'netü min fî sahîbihâ*)
“Sahibinin ağzından lânet çıktığı zaman,
(*nazaret*) bakar, (*fein vecedet mesleken
fi'llezî vüccihet ileyhi*) eğer yöneltildiği
kimsede kendisine yol bulursa ona gider; (ve
illâ, âdet ile'llezî haracet minhü) aksi halde,
kendisinden çıktığı kimseye geri döner.”

Şimdi “Allah belâsını versin!” diyoruz ya, ayet-i
kerimeden biliyoruz, Allah-u Teâlâ da lânet
ediyor. Yâni lânet meşru... Kime? Kâfirlere,
Yahudilere, zalimlere...

Dedin ki Allah filana lanet etsin... Zalimlere
lânet var ama, burada yaptığın o lanet gider.
Eğer dediğin adam o lânete müstehaksa,
lâyıksa, o lânet orada kalır. Eğer o lânet ettiğin
insan, lânete müstehak değilse, o lânet senin
üzerine geri döner.

Hani topu atarsın, sert bir yerden karşılığı
nasıl geliyorsa, tıpkı bu da öyle...

i. Evden Çıkarken İki Rekât Namaz Kıl!

Bezzâr ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan
rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz
buyurmuşlar ki:¹²

إِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَنْزِلِكَ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ تَمَنِّ
عَانِكَ مَخْرَجِ السُّوءِ وَإِذَا دَخَلْتَ إِلَى مَنْزِلِكَ
فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ تَمْنَعَانِكَ مَدْخَلَ السُّوءِ

(البزار، هب. عن أبي هريرة)

RE. 43/12 (*İzâ haracte min menzilike, fesalli rek'ateyni, temneànike mahrace's-sûi; ve izâ dehalte ilâ menzilike, fesalli rek'ateyni, temneànike medhale's-sûi.*)

(*İzâ haracte min menzilike*) “Eviden çıkacağıın zaman, (*fesalli rek'ateyni*) iki rek'at namaz kıl; (*temneànike mahrace's-sûi*) o seni kötü bir çıkıştan men eder. (*Ve izâ dehalte ilâ menzilike*) Evine girdiğın zaman da (*fesalli rek'ateyni*) iki rek'at namaz kıl; (*temneànike medhale's-sûi*) o namaz da seni, zararlı bir girişten men eder.”

Bu gerek hacılıkta olsun, gerek seferde olsun, gerek sabahleyin evinden çıkarken olsun. Her şeyde lazım, her zamanda lâzım!

Eviden, kaldığın yerden çıkıyorsun; iki rekât namaz kıl da öyle çık! Hem bu işrak namazı yerine olur, başka namaz yerine olur, nafîle namaz yerine olur. İki rekât namaz kıl, çık! O iki rekât namaz seni kötü şeylerden muhafaza eder.

Akşam oldu, evine geldin. Evine geldiğın vakitte de iki rekât namaz kıl. Şükret ki Allah'a:

“—Beniselâmetle götürdün işime... Çalıştım, kazandım paralarımı... Sağ salim evime, çoluk çocuğuma döndüm.”

¹² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.124, no:3078; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.444, no:8567; Deylemî, *Müsnedü'l-F irdevs*, c.I, s.280, no:1096; Heysemî, *Mecmaü'z- Zevâid*, c.II, s.572, no:3686; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.398, no:41540; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c..III, s.92, no:1850.

Çünkü afetlar bugün hiç belli olmaz. Bir otomobil kazası oluyor, insan gidiyor. “El-hamdü lillâh, beni korudun bunlardan da, çok şükür ki evime geldim.” diye iki rekat namaz kılıyorsun. Bu da eve gelecek kötülükleri men ediyor.

Şimdi bir şey dinledim de. Buna denk geliyor da onun için söyleyeceğim. Evlerimiz, binalar kat kat ya... Yukarıki katta mesela insanların gürültü yapıp, alt kattaki insanların rahatsız olması... Bazen musluklar açık bırakılıyor. Su kesik oluyor, çocuklar kalkıyor. Bakıyorsun suyu açmış. Çocuk akli ermiyor, kapamıyor bunu. Birdenbire su geliveriyor. Delik de tıkalı oluyor. Su taşıyor dışarıya, aşağıki kata kadar... Bir sürü kavga, gürültü.

Sebebi?.. İşte o iki rekat namazın kılınmayışı... Eğer girerken iki rekâtını kılсан, çıkarken iki rekâtını kılсан; kötülükleri Allah men eder. O çocuğa akıl verir, zekâ verir ki onu kapar. Açtın ama gene kapamayı da Allah ona ilham eder. Veyahut başka sebepler halk eder.

Onun için, girerken iki rekat, çıkarken iki rekat namaz kılacaksın. Bunu unutmayalım!

Çarşıya, dükkana gideceğiz. Zaten abdestsiz gitmeyiz el- hamdü lillah. İki rekat namazı da kılarız.

“—Sen işlerimi asan et ya Rabbi, hayırlı rızıklar ver!” diyerekten biraz da dua ederiz. Öyle işimize gideriz.

Döndüğümüz vakitte de eve girince, yine hamd olarak iki rekât namaz kılarız.

j. Hac ve Umreyi Birlikte Yapın!

Ebû Nuaym ve Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

إِذَا خَرَجْتُمْ فِي حَجِّ أَوْ عُمْرَةٍ فَتَمَتَّعُوا
لِكَيْلَا تَتَّكِلُوا وَأَكْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى
سَخَّرَ لَهُ بَرَكَاتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

(حل . عن أبي هريرة)

RE. 43/13 (*İzâ haractüm fî haccin ev umretin, fetemetteù likey lâ tettekilû; ve ekrimü'l-hubze, feinna'llàhe sehara lehû berekâtü's-semâvâti ve'l-ardı.*)

(*İzâ haractüm fî haccin ev umretin*) “Hac veya umre için çıktığınızda, (*fetemetteù likey lâ tettekilû*) cahiliye adetlerine uymamak için temettû yapın!”

Şimdi çıktınız, hac mevsimi. Hacı olmak için Mekke'ye gittiniz. Haccın üç niyeti var: *Kıran, temettû, ifrad...*

Hacc-ı ifrad: Hacca geldi miydi, ihramdan çıkamazsın. Ta hac mevsimi bitinceye kadar. Eğer umreni yapıp, sa'yini yapıp ihramdan

¹³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.270, no:1049; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.47, no:11993; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.93, no:1851.

çıkarsan, bir kurban cezan var. Saçını kesemezsin, ihramı da çıkaramazsın. Kaç gün evvel başlandıysa bu işe; beş gün, on gün, on beş gün... Hep ihramlı gezeceksin. Tıraş olamazsın, koku sürünemezsin, koku koklayamazsın;, ayağını, başını örtemezsin.

Böyle yapmayın siz, *Hacc-ı temettû*'ya niyet edin. Önce umrenizin tavafını, sa'yini yaparsınız. Sonra ihramdan çıkarsınız. Mekkeliler gibi orada Allah'ın nimetlerinden istifade edersiniz. Başınızı da örtersiniz, ayağınızı da kapatırsınız.

Bir de *Hacc-ı kıran* vardır. Onda da hac vazifeleri bitinceye kadar hep ihramlı kalınır. (Ve *ekrimü'l-hubze*) "Ekmeğe de ikram ve tazim edin! (*Feinna'llâhe sehharâ lehû berekâtü's-semâvâti ve'l-ardı*) Zira Allah-u Teâlâ göklerin ve yerin bereketlerini ona müsahhar kılmıştır."

Onun için eski dedelerimiz, ekmeği bıçakla kesmeyi hoş görmemişler. Ekmeğin kırık, dökük ziyan edilmesini, parça parça bırakılmasını caiz görmemişler. Herkes yiyeceği kadar keser, onu yer. Sonra da bakar, bir lokma kalmış. Onu bırakmak günahdır, onu da ye! Hiç olmazsa taksim et, ortada yensin.

Bir buğday tanesinin oluşunda, yer ve gök mahlûkları müşterek olaraktan ona hizmet ederler. Üç yüz altmış meleğin hizmeti vardır bir buğday tanesinin oluşunda... Biz de deriz: Attık tohumu, çıktı meydana, oldu buğday... Ama o, yerden çıkıp da tane haline gelinceye kadar yapılan hizmetleri görmüyoruz.

Onun için, bir hikâye daha aklıma geldi. Mûsâ AS'ın zamanında bir zengin varmış. Zenginliğine bıkmış gali adam. Çok para olunca bıkmış, ne diyeceksin... Musâ AS'a demiş ki:

“—Yâ Mûsa, söyle Cenâb-ı Hakk'a; kessin bana verdiği geliri artık, yeter bu kadar!”

Mûsâ AS da söylemiş. Demiş ki Cenâb-ı Hak:

“—Çocuklarının ellerine ekmeği versin de, sokaklarda yesinler! Kesilir bu nimet elinden...”

Mûsâ AS adama söylemiş. Adama demiş ama, adam bir de torba diktirmiş çocuklarının başına...

“—Bu torbanın içinde yiyin çocuklar, ekmekler yere dökülmesin!” demiş.

Zenginliği daha artmış. Demiş ya biraz daha artıyor ne oldu bu? O öyle yaptıkça, onun nimeti artar diyor. Nimete olan hürmetinin mükafatı.

Ben de rahmetlik dedemden duymuştum, altmış beş senelik vak'a. Hatırımda kalmış. Dedemin söylediği. Ya on yaşımda varmışımdır ya yokmuşumdur.

İsa AS zamanında demiş o da... Giderken bir yerde yemek yemişler. Bir ekmek kırığı tanesi düşmüş yere. Kumluk, Arabistan çölleri ya malum. Aramışlar, bulamamışlar o ekmek tanesine. Oraya böyle bir taş çevirmişler ki oraya başkasının ayağı basıp da o ekmek orada çiğnenmesin diyerekten.

Allah bizim kitabımızı çiğneyenleri kahretsin! Bir ekmek tanesine yapılan hürmete bak. Bir de bugün Allah'ın kitabını çiğnemeye cesaret eden bedbahtlara bak! Sonra bu bedbahtlara seyirci olanlara da bak...

Şimdi bir ceza var. Adamı mezarda dövüyorlar.

“—Ne dövüyorsunuz yâhu beni? Ben namazımı kılardım, orucumu tutardım, hiç günahım da yok. Ne diye dövüyorsunuz beni?”

“—İyi ama, sen filan yerden geçerken bir adam sopa yiyordu da orada... Sen de hiç ona bakmadın, ona yardım edip kurtarmadan gittin. O mazlumu kurtarmadığının cezası olarak dövüyoruz!” diyecekler.

Neme lazımcılık da insanın yakasını kurtarmıyor.

k. Yemek İçin Meyvaların Ayrılması

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, Beyhakî, İbn-i Hibbân ve Tayalisî, Sehl ibn-i Ebî Hasme RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

إِذَا خَرَصْتُمْ فَخُذُوا وَدَعُوا الثُّلُثَ فَإِنَّهُ

لَمْ تَدَعُوا الثُّلُثَ فَدَعُوا الرَّبْعَ

(حم . ط . ش . د . د . ت . ن . حب . ك . ض . طب . وثلاثة عن سهل بن أبي حنمة)

RE. 43/14 (İzâ harastüm fehuzû, ve deu's-sülüs; fein lem ted'u's-sülüs, fedeu'r-rubü'.)

(*İzâ harastüm fehuzû*) “Hurmanın zekâtını ağacı üzerinde takdir ettiğinizde, kesiniz; (ve *deu's-sülüs*) fakat üçte birini bırakınız.”

Mahsul oluyor ya şimdi. Üzüm, incir, elma, armut neyse... Meyvaları topladığınız vakitte, tabii bunlar kabz-ı mallara satılıyor. Satılırken bunu hepsini satmayın diyor Efendimiz. Burada kendinin, misafirinin, çoluk çocuğunun hakkı var. “Bunun üçte birini veya dörtte birini kendine alıkoy da misafirine, çoluğuna, çocuğuna ikram et!” buyuruyor.

I. Alimin Talebeleri Arasında Ayırım Yapması

Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

إِذَا خَصَّ الْعَالِمُ بِالْعِلْمِ طَائِفَةً دُونَ

¹⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.44, no:582; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.448, no:15751; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.123, no:7234; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.74, no:3280; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.360, no:2305; İbn-i Zenceveyh, *el-Emvâl*, c.IV, s.224, no:1590; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.171, no:1234; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.42, no:2320; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.351, no:2619; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.II, s.38, no:2858; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahâbe*, c.II, s.311, no:490; Sehl ibn-i Ebî Hasme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.334, no:15912; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.93, no:1853.

¹⁵ *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.242, no:29288; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.94, no:1854.

طَائِفَةٌ لَّمْ يَنْتَفِعْ بِهٖ الْعَالِمُ وَالْمُتَعَلِّمُ

(الدیلمی عن ابن عمر)

RE. 43/15 (*İzâ hassa'l-àlimü bi'l-ilmî tâifeten dûne taifetin, lem yentefi' bihi'l-àlimî ve'l-müteallimî.*)

(*İzâ hassa'l-àlimü bi'l-ilmî tâifeten dûne taifetin*) “Alim ilmini bir cemaate tahsis edip, diğerlerini mahrum ederse... Bir zümreye ders vermek istiyor, diğer zümre derste olsun istemiyor. (*Lem yentefi' bihi'l-àlimî ve'l-müteallimî*) O ilimden kendisi de, talebesi de, o cemaat da faydalanamaz. Ne okutana faydası olur bunun, ne dinleyene faydası olur.”

Bu hadisten dolayıdır ki, İmam Buhari Hazretleri Buhara'da iken, Buhara emiri olan zalim herif;

“—İlle benim çocuklarıma ayrı ders vereceksin! demiş. İmam Buhari, hiç öyle şey yapar mı? Demiş ki:

“—Herkesle ders verdiğim yere, talebelerin arasına gelir, Herkesle birlikte onlar da istifade eder; ayıramam!” demiş.

Buhara'dan sürmüş adamcağızı... Semerkand'a giderken yolda Hartenk kasabasında hastalanmış, vefat etmiş (870).

Onun için, “Alim ilmini bir taifeye tahsis ederse, ne alim, ne talebe; hiç birisi o ilmin hayrını görmez!” diyor.

m. Evleneceği Kızın Yüzüne, Boyuna Bakılabilir

Ahmed ibn-i Hanbel. Ebû Dâvud, Ebû Ya'lâ, Hâkim ve Beyhakî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyorlar ki:¹⁶

إِذَا خَظَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ
يَنْظُرَ مِنْهَا إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ

(حم. د. ع. ك. ق. ط. ح. ض. عن جابر)

RE. 44/1 (*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete, feini'stetaa en yenzura minhâ, ilâ mâ yed'uhu ilâ nikâhihâ, felyef'al.*)

(*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete*) “Sizden biriniz bir kadına evlenme teklifinde bulununca, kadınla evlenmek için müracaat edince; (*feini'stetaa en yenzura minhâ, ilâ mâ yed'uhu ilâ nikâhihâ, felyef'al*) bu talip olduğun kişinin yüzünü, elini, boyunu şöyle bir görmek isterse, görebilir. Bunlara bakmak serbesttir.

¹⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V, s.475, no:1783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.334, no:14626; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.84, no:13265; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.III, s.14, no:3960; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.290, no:44527; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.95, no:1855.

n. Evleneceği Kızın Saçını da Sorsun!

Deylemî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَلْيَسْئَلْ عَنْ

شَعْرَهَا كَمَا يَسْئَلُ عَنْ جَمَالِهَا

فَإِنَّ الشَّعْرَ أَحَدُ الْجَمَالَيْنِ

(الديلمى عن على)

RE. 44/2 (*İzâ hataba ehadükümü'l-mer'ete, felyes'el an şa'rihâ, kemâ yes'elü an cemâlihâ; feinne's-ş'a'ra ehadü'l-cemâleyni.*)

(*İzâ hataba ehadükümü'l-mer'ete*) “Sizden birisi bir kadına talib olduğunda, (*felyes'el an şa'rihâ*) ‘Saçı nasıldır? Sarı mıdır, beyaz saçlı mıdır; uzun mudur, kısa mıdır?’ diye bunu da sorsun! (*Kemâ yes'elü an cemâlihâ*) ‘Yüzünün güzelliği nasıldır; güzel mi, çirkin mi?’ diye soruyor ya, bunu sorduğu gibi saçını da öğrensin! (*Feinne's-ş'a'ra ehadü'l-cemâleyni*) Çünkü saç da iki güzellikten bir güzelliktir, insan üzerinde tesiri vardır.

Şimdi sormaya falan lüzum kalmadı. Hepsi meydanda...

¹⁷ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.291, no:44528; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.9, no:1552;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.96, no:1857.

o. Cennete Girmeden Kul Hakları Sorulur

Ahmed ibn-i Hanbel ve Buhârî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸

إِذَا خَلَصَ الْمُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ حُبِسُوا
بِقَنْطَرَةٍ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ فَيَتَقَاصُونَ
مَظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَتَّى إِذَا نُقُوا
وَهَدَّبُوا أُذِنَ لَهُمْ بِدُخُولِ الْجَنَّةِ فَوَالَّذِي
نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لِأَحَدِهِمْ بِمَسْكِنِهِ فِي
الْجَنَّةِ أَدَلَّ مِنْهُ بِمَسْكِنِهِ كَانَ فِي الدُّنْيَا

(حم .خ . عن أبي سعيد)

RE. 44/3 (*Izâ halesa'l-mü'minûne mine'n-nâri, hubisû bi-kantarati beyne'l-cenneti ve'n-nâri*) Mü'min kullar cehennemden kurtulunca, cehennemle cennet arasında bir köprüde durdurulurlar.

¹⁸ Buhârî, Sahîh, Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.170, no:486; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.94, no:11917; Hâkim, *Müstedrek*, c.II,s.385, no:3349; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.404, no:1186; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.370, no:38978; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.101, no:1865.

(*Feyetekâssûne mezâlîme kânet beynehüm fi'd-dünyâ*) “Aralarındaki gadirler, haksızlıklar orada kısas edilir. Yani oradaki haksızlıklar temizlenir ve haklar alınır, verilir. Tertemiz olduktan sonra cennete girmelerine izin verilir.”

(*Hattâ izâ nukkû*) “Tertemiz olduktan sonra, haklar verilip bittikten sonra; (*ve hüzzebû*) yine bu işler hizaya konulduktan sonra; (*üzine lehüm bi-duhuli'l-cenneh*) o zaman cennete girmelerine müsaade edilir.”

(*Feve'llezî nefsi muhammedin bi-yedihi*) “Şu Muhammed’in canı, nefsi elinde olana yemin olsun ki...” Elinde olan kim? Allah. Muhammed’in canı elinde olan Allah’a yemin olsun ki...

Nasıl canı elinde olur? Dilerse yaşatır, dilerse öldürür. Her şey Allah’ın emrine bağlı... Ne dilerse kaderine bağlı. Ne dilerse öyle olur. “Muhammed’in nefsi elinde olan Allah’a, Yaradan’a yemin olsun ki, (*leehadühüm bi-meskenihi fi'l-cenneti*) onlardan birisi cennetteki yerini, (*edellü minhu bi-meskenihi fi'd-dünyâ*) dünyadaki evinden daha iyi bilir. Daha hızlı gider, oraya...”

Cehenneme girmeden kimseye geçit yok. Nasıl Karaköy’e gitmek için, Galata Köprüsü’nden geçmek gerekiyor ya! Oradan geçmeden kimse öte tarafa geçemiyor. Cennete gitmek için de mutlaka cehennem köprüsü üzerinden geçmek herkes için borç. Mecburi yani. O köprüyü Allah oraya koymuş. Cennetlik de oradan geçecek, cehennemlik de oradan geçecek.

Cehennemde gidecekler, o köprüden düşecekler, cehennemde kalacaklar. Mü'min olanlar bir müddet sonra çıkacaklar. Cennet ile cehennemin arasında, gene köprü üzerinde durdurulacaklar, “Durun bakalım!” diyecekler. Yedi yerde sorgu var orada. Yasin’de onlar belli. Amme’de de belli... O yedi yerdeki sorguyu verdikten sonra, “Haydi cennete!” diyecekler. Girebilen bahtiyarlar arasına Allah hepimizi dahil eylesin...

Dünyadayken hepimizin birbirine karşı bir hakkı vardır.

“—Hakkınızı helal edin birbirinize” denilecek.

Mü'minler helallaşacaklar, köprüden geçecekler, cennete girecekler. Cennette herkes evinin yerini öyle bilecek ki; nasıl burada evlerinin yolunu herkes biliyor, herkes evine gidiyor. Orada da herkes, hiç kimseye sormadan doğrudan evine gidip oturacak. Allah-u Teâlâ gönüllerine öyle bir yol verecek yani. Herkes evinin yolunu bulup oraya gidecek.

Onun için ruhlar kabzolunuyor ya, daha kabzolunduğu anda onu melek alır götürür, ahiretteki karargahını gösterir, “İşte senin yerin burasıdır!” der. Eğer o ehl-i cennettense, cennetteki yeri gösterir ona. O da sevinç içerisinde döner gelir cenazesinin başına. Eğer maazallah ehl-i imandan değilse o adam. Ona cehennemdeki yerini gösterirler ki; o alevler içerisindeki çirkin, korkunç manzarayı görür. Yine gelir cesedinin başına.

Artık işte o yüzlerin kararması, vücutların bozulması, suratların bozulması, hep bundan dolayıdır.

İnsan bir kere öldü mü, ondan sonra her gün, sabah akşam cennetteki yerini yahut cehennemdeki yerini kendisine gösteriyorlar. Cennette sevinç içerisinde, cennet bahçesi oluyor mezarı... Eğer sabah akşam cehennemin çukurunu görüyorsa, felaket çukuru olur, cehennem çukuru olur mezarı artık.

Onun için Allah cümlemize intibahlar nasib etsin de, şu dar-ı dünyada kısacık ömrümüz var. Bu kısacak ömrün içerisinde isyan vadilerine düşmeden, Allah'ın gösterdiği, Rasulü'nün gösterdiği güzel yollarda yaşamak şerefine nail etsin cümlemizi...

ö. Besmeleyle Girmek, Besmeleyle Yemek

Ahmet ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, İbn-i Mâce ve diğer kaynaklar Câbir RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹

¹⁹ Müslim, *Sahîh*, c.X, s.293, no:3762; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.217, no:3273; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.356, no:3877; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.346, no:14771; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.276, no:14384; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.161, no:8240; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.396, no:41534; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.127, no:1898.

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى
 حِينَ يَدْخُلُ وَحِينَ يَطْعَمُ قَالَ الشَّيْطَانُ
 لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عِشَاءَ هَاهُنَا وَإِنْ دَخَلَ
 فَلَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ دُخُولِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ
 أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَإِنْ لَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ
 عِنْدَ مَطْعَمِهِ قَالَ أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَالْعِشَاءَ

(حم.م.د.د. عن جابر)

RE. 44/4 (*İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'lâhi teâlâ hîne yedhulu, ve hîne yet'amu, kâle's-şeytânü: Lâ mebîte leküm, ve lâ aşâe hâhünâ; ve in dehale felem yezküri'sma'llâhi inde dühühî, kâle's-şeytânü: Edrektümü'l-mebîte; ve in lem yezküri'sma'llâhi inde mat'amihî, kâle: Edrektümü'l-mebîte ve'l- aşâe*)

(*İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'lâhi teâlâ hîne yedhulu*) Adam evine Allah-u Teâlâ'nın ismini anarak girerse *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diyerek, Allah'ın adını anarak girerse; (*ve hîne yet'amu*) yemek yerken yine besmele çekerse;

(*Kâle's-şeytânü*) O zaman şeytan avanesine der ki: (*Lâ mebîte leküm*) Bu gece bu evde sizin geceleme imkânınız yok! (*Ve lâ aşâe hâhünâ*)

Yemek de yok size burada... Bizim burada ne yatacak yerimizi var, ne yiyecek yemeğimiz var. Hadi defolun gidin buradan!” der.

(*Ve in dehale felem yezkürî'sma'llâhi inde dühûlihî, kâle's- şeytânü*) “Adam evine Besmele çekmeden girerse, şeytan adamlarına, (*Edrektümü'l-mebîte*) ‘Bu evde geceleyin!’ der.

(*Ve in lem yezkürî'sma'llâhi inde mat'amihî*) “Yemek yerken de Allah'ın adını anmazsa, (*kâle*) şeytan adamlarına, (*Edrektümü'l-mebîte ve'l-aşâe*) ‘Geceleyecek yere de, yemeğe de kavuştunuz!’ der.”

Allah'ın adını anmak adamın hatırına gelmedi. Eve girerken de anmadı, yemek yerken de anmadı. Aklına gelmedi. Çünkü bunlara alışmak lazım. Daha küçük yaşından çocuğa, bunu talim etmek lazım. Buna alıştı mıydı, çocuk gayr-i ihtiyari onu söyler durur. Ama alışmamış adama bunu söyletmek çok zordur.

Binâen aleyh babaların en büyük vazifesi, küçük yaşta çocuklarına telkin etmek:

“—Hadi oğlum, *Bismi'llâh* de!”

“—Hadi oğlum sağ ayağını at içeriye...”

“—Otururken *Bismi'llâh* de bakayım, ağzına lokmayı öyle al!”

Bunları öğretmek gerek.

Allah'ın adı anılmadığı zaman, şeytan ne diyor adamlarına:

“—Yiyecek yer bol, yatacak yer de burada bol, gelin buraya!” diyor.

Ondan sonra o evde kavga mı dersin, kıyamet mi dersin, huzursuzluk mu dersin, rahatsızlık mı dersin... Çünkü şeytanların karargâhı oldu orası artık...

p. Cennet Ehline İstedığının Sorulması

Hàkim, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmiş. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:²⁰

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ
وَجَلَّ هَلْ تَشْتَهُونَ شَيْئًا فَأَزِيدُكُمْ فَيَقُولُونَ :
رَبَّنَا وَمَا فَوْقَ مَا أُعْطِينَا
فَيَقُولُ رِضْوَانِي أَكْبَرُ

(ك. عن جابر)

RE. 44/5 (*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, yekûlu'llâhu azze ve celle: Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm? Feyekûlüne: Rabbenâ, ve mâ fevka mâ a'taynâ? Feyekûlü: Rıdvânî ekber.*)

Cenab-ı Hak cümlemizi o güzel cennete kabul buyursun...

²⁰ Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.156, no:276; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.26, no:9025; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.IV, s.185, no:1058; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.124, o:1894.

(*İzâ de hale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) “Cennet ehli cennete girdikleri zaman, (*yekûlu'llâhu azze ve celle*) Aziz ve Celil olan Allah-u Teâlâ Hazretleri onlara buyurur ki:

(*Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm?*) “Şu yediğiniz nimetlerden, içtiklerinizden, gördüğünüzden daha başka istediğiniz bir şeyler var mı? Canınızın çektiği, arzu ettiğiniz bir şey var mı? Nimetlerimi ihsanlarımı size arttırayım, onlardan da vereyim.

(*Feyekûlûne*) Onlar da derler ki: (*Rabbenâ*) “Ey bizim Rabbimiz, (*Ve mâ fevka mâ a'taytenâ*) Şu bize verdiklerinden başka daha ne olabilir ki, ne isteyebiliriz? Bundan daha yüksek bir şey var mı?”

(*Feyekûlû*) Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki: (*Rıdvânî ekber*) “Benim razı olmam, rıdvânım, yani rıdvân-ı ekberim; işte en önemli, en büyük nimet budur. Benim razı oluşum en büyük şeydir. Bunu isteyin benden!”

Bazan da hocalarına sorarlar:

“—Bizim aklımız ermiyor, ne isteyelim Rabbimizden?”

Onlar da derler ki:

“—Rıza-i ilahiye isteyin!”

Onlara ne isteyeceklerin öğretirler.

Yani dünyada da hoca lazım, ahirette de hoca lazım! Onun için yavrularımıza küçük yaştan itibaren hoca sevgisini aşlamamamız lâzım!

r. Cennete Girmeden Önce Helallaşılması

İbn-i Cerîr, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ
نَادَى مُنَادٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ يَا أَهْلَ الْمَظَالِمِ
تَتَارَكُوا مَظَالِمَكُمْ وَادْخُلُوا الْجَنَّةَ

(ابن جرير عن أنس)

RE. 44/6 ((*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, ve ehlü'nâri en-nâra; nâdâ münâdin min tahti'l-arşı: Yâ ehle'l-mezâlimi, ve'dhulu'l-cennete*)

(*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) Ehl-i cennet cennete, (*ve ehlü'nâri en-nâra*) ehli cehennem cehenneme atılacağı zaman; (*nâdâ münâdin min tahti'l-arşı*) Arş-ı A'lâ'nın aşağısından bir ses seslenir. Bir münâdi nida eder. Allah'ın bir meleği veya Allah tarafından gelen bir nida bu. Bir ses gelir, Arş-ı A'lâ'nın altından:

²¹ Taberî, *Tefsir*, c.XIX, s.73; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.119, no:1888.

(Yâ ehle'l-mezâlimi) “Ey zalimler! (Tetârekû mezâlimeküm) Yaptığınız gadirleri, zulümleri ödeyin ve helalleşin! Verin haklarınızı, sıfırlayın da (ve'dhulu'l-cennete) siz de cennete girin!” denilir.

s. Cennetteki Kimsenin Ailesini İstemesi

Taberânî ve İbn-i Mürdeveyh, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ الْجَنَّةَ سَأَلَ عَنْ أَبَوَيْهِ
وَزَوْجَتِهِ وَوَلَدِهِ فَيُقَالُ إِنَّهُمْ لَمْ يَبْلُغُوا
دَرَجَتَكَ وَعَمَلَكَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ قَدْ
عَمِلْتُ لِي وَلَهُمْ فَيُؤْمَرُ بِالْحَاقِمِهِمْ بِهِ

(طب. وابن مردويه عن ابن عباس)

RE. 44/7 (Izâ dehale'r-racülü'l-cennete, seele an ebeveyhi, ve zevcetihî ve veledihî; feyukâlû: İnnehüm lem yeblüğû dereceteke ve ameleke. Feyekülü:Yâ rabbi, kad amiltü lî ve lehüm; feyu'meru bi-ilhâkîhim bihî.)

²² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.440, no:12248; Taberânî, *Mu'cemü's- Sağîr*, c.I, s.382, no:640; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.245, no:11369; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.293, no:1153; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.478, no:39333; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.127, no:1897.

(*İzâ de hale'r-racülü'l-cennete*) Adam cennete girdiği zaman, kişi tabii adamda olsa kadın da olsa... Genelleme suretiyle kişi cennete girdiği zaman; (*seele an ebeveyhi*) ana, babasını soracak. Ana babasından haber soracak:

“—Yâ Rabbi, benim annem vardı, babam vardı. Eşim, çocuklarım vardı. Nerede onlar?”

(*Feyükàlu*) Ona denilir ki: (*Innehüm lem yeblüğû dereceteke ve ameleke*) “Onlar senin mânevî derecene ulaşamadılar. Senin işlediğin işleri yapamadılar. Onlar senin derecene gelemediler.”

(*Feyekülü*) Der ki bu zat: (*Yâ rabbi, kad amiltü lî ve lehüm*) “Yâ Rabbi, ben yaptıklarımı hem kendim için hem onlar için yaptım. Onların derecelerini de benim dereceme yükselt, beraber olalım!”

(*Feyu'meru bi-ilhâkîhim bihî*) “O zaman onların da o kimseye ilhak edilmeleri emrolunur.” Cenab-ı Hak emreder; babası, annesi, hanımı, çocukları onun yanına getirilir, beraber olurlar.

Tabii bu ehl-i iman için, Müslümanlar için böyle olur.

ş. Namaz İçin Mescidde Oturan Kimse

İbn-i Ebî Şeybe ve İbn-i Cerîr, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ كَانَ فِي صَلَاةٍ
مَا كَانَتْ الصَّلَاةُ تَحْبِسُهُ وَالْمَلَائِكَةُ
يُصَلُّونَ عَلَى أَحَدِكُمْ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي
صَلَّى فِيهِ فَيَقُولُونَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ
اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ اللَّهُمَّ تُبْ عَلَيْهِ مَا لَمْ
يُؤْذِ فِيهِ مَا لَمْ يُحْدِثْ فِيهِ

(ش. وابن جرير عن أبي هريرة)

RE. 44/8 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin, mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû, ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihî'llezî sallâ fîhi, feyekülûn: Allâhümme'rhamhu, allâhümme tûb aleyhi; mâ lem yu'zi fîhi; mâ lem yuhdis fîhi*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin*) “Sizden biriniz mescide girdiği, mescide dâhil olduğu zaman namazda sayılır, namazda olur, namazda olmuş gibi sevap kazanmaya devam eder durur. (*Mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû*) Namaz niyetiyle orada beklediği müddetçe namazdaymış kadar çok sevabı almaya devam eder.”

²³ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.402, no:4093; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.322, no:19074; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.113, no:1878.

(*Ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi*) “Ve namaz kıldığı o oturma yerinde olduğu müddetçe, melekler onun üzerine salât u selam getirir, dua eder dururlar.”

(*Feyekülûn*) Derler ki: (*Allâhümme'rhamhu, allâhümme tüb aleyhi*) “Yâ Rabbi, sen buna merhamet eyle! Sen bunun günahlarına tevbe nasib et...”

Namaza evvelce gelersen, meleğin de duasına mazhar olursun. Beş dakika, on dakika, yarım saat.... Ne kadar erken gelebilirsen. Çok dua almak için çok evvel gelmek lazım. Ne kadar erken gelersen, o kadar çok sevap...

(*Mâ lem yu'zi fîhi, mâ lem yuhdis fîhi*) “O camide kimseye eziyet etmediği ve kimseye konuşmadığı müddetçe bu duaya nail olur. Konuşursa ve kimseye eziyet ederse, bu duadan mahrum kalır.”

t. Camiye Girince Edilecek Dua

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيُسَلِّمْ ثُمَّ

لِيَقُلَ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

فَإِذَا خَرَجَ فَلْيَقُلَ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ

(ض. عن أبي حميد الساعدي)

RE. 44/9 (İzâ dehale ehadükümü'l-mescide fe'l-yüsellim, sümme li-yekul: Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; feizâ harace, felyekül: Allâhümme'ftahlî ebvâbe fadlik.)

(İzâ dehale ehadükümü'l-mescide fe'l-yüsellim) “Sizden biriniz mescide girdiği zaman önce selâm versin. *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah*’ desin. Çünkü mescidde kimse olmasa bile melekler vardır, senin görmediğin varlıklar vardır.

(Sümme li-yekul) Sonra desin ki: (Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike) “Yâ Rabbi, sen bana rahmetinin kapılarını aç!”

u. Yâ Rabbi, Beni Şeytandan koru!

Neseî, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve Hâkim, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيَّ
النَّبِيِّ وَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ

²⁴ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.378, no:486; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.152, no:2096; Hz. Ali RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.660, no:20787; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.111, no:1874.

²⁵ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.490, no:765; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.V, s.375, no:40078; Taberânî, *Dua*, c.I, s.151, no:427; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.659, no:20783; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.111, no:1875.

رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ فَلْيُسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ
وَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ

(ن . ه . ح . ب . ك . عن أبي هريرة)

RE. 44/10 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi, velyekul: Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyy, velyekul: Allâhümme a'sımnî mine'ş-şeytân.*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi*) “Sizden biriniz mescide girince Peygamber’e salât u selâm getirsin! (Velyekul) Ve desin ki:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

(*Allâhümme'ftahlî eb vâbe rahmetike*) “Yâ Rabbi, bana rahmetinin kapılarını aç!”

(*Ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyyi, velyekul*) “Çıkarken de gene Peygamber Efendimiz’e salât u selâm getirsin ve desin ki:

اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ

(*Allâhümme a'sımnî mine'ş-şeytân*) “Yâ Rabbi! Beni şeytandan koru!”

ü. Hutbe Okunurken Namaz Kılınmaz!

Taberânî, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ وَالْإِمَامَ عَلَى
الْمِنْبَرِ فَلَا صَلَاةَ وَلَا كَلَامَ حَتَّى يَفْرُغَ الْإِمَامُ

(طب. عن ابن عمر)

RE. 44/11 (*İzâ de hale ehadükümü'l-mescide*)
“Cuma vakti camiye girdik, (ve'l-imâmü ale'l-
minber) imam çıkmış hutbeye, minberde...
(*Felâ salâte ve lâ kelâme*) Artık namaz
da kılınmaz, konuşma da olmaz. (*Hattâ
yefruğâ'l-imâmü*) İmam konuşmasını bitirir,
iner. Arkasından cemaatle farzı kılarız.”

İlk sünneti farzdan sonra kılarız.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikat-ı
samedâniyyesine mazhar eylesin... Sevdiği
ve razı olduğu kulları arasına cümlemizi dâhil
eylesin...

El-Fâtihah!

²⁶ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.407, no:3120; Abdullah
ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.747, no:21212; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III,
s.114, no:1879.

Mehmed Zâhid KOTKU

11. 02. 1968 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis](#)

[Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü